

Beleidsplan Stichting Valente

2020 – 2024

Amersfoort 1 juni 2020

Johan Gortworst

Branchevereniging voor participatie,
begeleiding en veilige opvang

Inhoud

Inleiding	3
Doelstelling van Stichting Valente.....	6
Visie op de Stichting Valente	7
Trends en ontwikkelingen.....	8
Doelen van de Stichting Valente voor 2020 – 2024	9
Organisatie.....	10
Middelen.....	11
Bijlage: Activiteiten 2020 en 2021	12

Inleiding

Bestaansgrond van de Stichting

De Stichting Valente droeg tot de statutenwijziging van 31 december 2019 de naam 'Stichting Nationale Federatie Opvang.' Deze Stichting bestaat langer dan de RIBW Alliantie en de Vereniging Federatie Opvang, de rechtsvoorgangers van de Vereniging Valente. De Stichting Nationale Federatie Opvang werd in 1988 opgericht met als doel de 'instellingen op het gebied van opvang een landelijk platform te bieden om de belangen te behartigen voor personen en groepen die voor opvang in aanmerking komen¹. Dat brede palet bestond uit daklozencentra, algemene crisisopvang, Blijf van m'n Lijf huizen, FIOM-huizen en evangelische opvangcentra. De term maatschappelijke opvang bestond nog niet. Die werd later 'uitgevonden' om het totaal aan opvangvoorzieningen in Nederland onder één noemer te brengen. Dat was vooral handig voor de beleidsmakers. Nog steeds wordt volgens de Wmo de term 'opvang' en 'maatschappelijke opvang' voor dit pakket aan opvangvoorzieningen gebruikt². Het dekt niet echt de lading. De vrouwenopvang herkent zich niet in deze term en zal zich nooit als 'maatschappelijke opvang' positioneren³. In contacten met de media is het vaak nodig om in één zin eraan toe te voegen dat we met maatschappelijke opvang eigenlijk de daklozenopvang bedoelen.

Oorspronkelijke taak van de Stichting Federatie Opvang

De belangrijkste taak van de Stichting Nationale Federatie Opvang was het voeren van overleg met het Ministerie van VWS. De decentralisatie van de welzijnstaken begon al halverwege de jaren negentig en de instellingen die de Stichting Nationale Federatie Opvang door middel van een jaarlijkse contributie steunden, vreesden dat de gemeenten niet zaten te wachten op verantwoordelijkheid voor daklozen of hulp aan mishandelde vrouwen. Men zag 'hun' geld al verdwijnen in nieuwe lantarenpalen. Ook de Tweede Kamer had er weinig vertrouwen in en het lukte de Stichting regelmatig met hulp van moties en gesteund door coalitiepartijen, deze eerste decentralisatiegolf te vertragen, dan wel aan strenge voorwaarden te bieden. Door middel van drie specifieke uitkeringen werden de gelden voor de daklozenopvang, vrouwenopvang en verslavingszorg geoormerkt, tot frustratie van het departement.

Oprichting Vereniging Federatie Opvang

Een Stichting ken geen leden en aan het begin van deze eeuw besloot het bestuur dat het tijd was om de zeggenschap van de opvanginstellingen te vergroten. Dit leidde in 2004 tot de oprichting van de Vereniging Federatie Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang. In het spraakgebruik was deze naam te lang en koos men gemakshalve voor de naam 'Federatie Opvang'. De doelstelling was vrij eenvoudig: opkomen voor de belangen van de leden. Het is dan ook niet voor niets dat de Federatie Opvang zich in die activiteit sterk ontwikkelde en gekend werd. Voor individuele dienstverlening was geen geld. De Stichting Nationale Federatie Opvang bleef bestaan en behield de werkgeverstaak voor het personeel en bedreef acquisitie om activiteiten, die voor de ontwikkeling van de leden van belang waren, mogelijk te maken. Jarenlang was het ministerie van VWS één van de grootste opdrachtgevers van de Stichting. VWS subsidieerde diverse meerjaren programma's om de kwaliteit van de

---

¹ Oprichtingsakte Stichting Nationale Federatie Opvang 1988

² WMO 2015 art.1.2.1

³ In de Wmo is de bestrijding van huiselijk geweld direct gekoppeld aan de opdracht tot het bieden van vrouwenopvang (als onderdeel van 'maatschappelijke opvang'), MvT blz 15.

vrouwenopvang en maatschappelijke opvang op een hoger peil te brengen. Ook goede doelen fondsen waren de sector gunstig gezind. De Stichting kreeg de Anbi status en daarmee kreeg ze toegang tot meer externe gelden. De afhankelijkheid van overheidsfinanciering was groot en dat maakte het onafhankelijk opkomen voor de belangen van de leden tot een evenwichtskunst voor directie en bestuur.

Oprichting van de RIBW Alliantie

De RIBW Alliantie kent een andere traditie. Dertig jaar geleden werden RIBW's (Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen) in het leven geroepen om mensen te ondersteunen bij het bieden van perspectief en normalisering van het leven. In de jaren zestig was sprake van een troosteloze verblijfspsychiatrie. Mensen leefden met de status van uitbehandeld in een langdurig afhankelijkheidspositie in instituten. Afgeschreven om nog ooit in de samenleving te kunnen terug keren. Op die uitsluiting en dehumanisering ontstond kritiek resulterend onder andere in de beweging van de-institutionalisering en antipsychiatrie.

In de jaren zeventig zette de kritiek op de psychiatrie van excludering door internering door.

Medewerkers in de psychiatrie lieten zich niet ongeroerd. Het was in 1979 dat de Interdepartementale Werkgroep Beschermende Woonvormen van start ging. En ziedaar de start van het begin van beleidsvorming inzake de latere RIBW's. Zij moesten het landelijk alternatief worden voor klassieke verblijfsafdelingen van psychiatrische ziekenhuizen. De RIBW's verenigden zich in de RIBW Alliantie.

Oprichting Vereniging Valente en naamswijziging Stichting Federatie Opvang

Per 1 januari 2020 zijn beide Verenigingen gefuseerd tot de Vereniging Valente. Daarmee is nog geen afscheid genomen van de verworvenheden van beide tradities. In het Visievierluik, het document dat ten grondslag ligt aan de fusie, is dit ook verwoord:

'Als nieuwe vereniging koesteren we de verworvenheden van onze rechtsvoorgangers en bouwen daarop voort. De landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen is een belangrijke verworvenheid. Zo mag een persoon die opvang of beschermd wonen nodig heeft, de toegang niet worden geweigerd op grond van een gebrek aan binding met de gemeente van aanmelding. Hij of zij heeft ook recht op onafhankelijke cliëntondersteuning. Wij blijven erop toezien dat het landelijk stelsel van opvang en beschermd wonen onderhouden wordt en waar nodig verbeterd.

Daarnaast koesteren we de vernieuwingskracht van de rehabilitatie- en herstelbeweging en de erkenning en meerwaarde die ervaringsdeskundigheid heeft gekregen. Wij blijven ruimte bieden aan veelbelovende vernieuwende initiatieven op deze terreinen en andere innovaties. Daarmee geven we invulling aan de maatschappelijke beweging van sociale inclusie en participatie alsook aan ambulantiseringdoelstellingen.'

De naam van de Stichting Nationale Federatie Opvang en de doelstelling zijn per 1 januari 2020 in overeenstemming gebracht met de doelen van de Vereniging Valente. Het is nu Stichting Valente. De taken zijn gebleven, maar wel vanuit een ander perspectief. De grootste opdrachtgever is niet langer de overheid, maar de Vereniging Valente. Het beleid van de Stichting zal altijd bepaald worden door deze opdrachtgever en het uitvoeren van extern gefinancierde activiteiten zullen in lijn moeten zijn

met de doelstellingen van de Vereniging. En dat doel richt zich op het bieden van ondersteuning aan de kwetsbare mensen in de samenleving die aangewezen zijn op steun van de leden. Het klinkt vertrouwd in de oren.

Leeswijzer voor het beleidsplan

Een stichting kent een beleidscyclus van beleidsplan, activiteitenplan, voortgangsrapportages en jaarverantwoording. Dit beleidsplan voorziet daarin. Als eerste wordt de doelstelling van de Stichting Valente kort toegelicht met aansluitend een beschouwing over de visie van de Stichting. Waar wil ze naartoe en waar laat ze zich op afrekenen? Vervolgens wordt beknopt enkele trends beschreven die de opmaat zijn voor de doelen voor de periode 2020- 2024. In de bijlage zijn de belangrijkste activiteiten voor 2020 en 2021 op een rij gezet.

Doelstelling van Stichting Valente

Nederland behoort tot de rijkste landen ter wereld. Het is vanuit dit oogpunt begrijpelijk dat de overheid een groot beroep doet op de eigen verantwoordelijkheid van de mensen. Zo lang mogelijk blijven wonen in je eigen huis is het devies. Als het niet zelfstandig gaat, dan wordt als eerste voor de ondersteuning naar de familie en vrienden gekeken. Professionele hulp is immers duur. Ondanks dit beleid redden veel mensen het niet. Het is verontrustend dat zoveel mensen niet zonder steun zelfstandig kunnen leven. De maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen helpen elk jaar minstens 80.000 mensen. Mannen, vrouwen en kinderen.

Zo steeg het geschatte aantal daklozen van 18 tot 65 jaar vanaf 2009 met bijna 10 duizend, tot 27,3 duizend in 2012. In de jaren daarna leek de stijgende trend ten einde, maar tussen 2014 en 2018 nam het aantal opnieuw toe met ruim 12 duizend. Het aantal slachtoffers van huiselijk geweld is ondanks alle beleidsinspanningen nog steeds ongekend hoog. Het aantal slachtoffers van ernstig geweld wordt geschat op 200.00. Jaarlijks vallen er tientallen dodelijke slachtoffers.

Veel van deze mensen doen een beroep op instellingen voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Zij hebben zich verenigd in de landelijke Vereniging Valente. Deze Vereniging wil samenwerkingsverbanden ondersteunen die zich richten op mensen die door psychische of sociale omstandigheden een kwetsbare positie in onze samenleving innemen. Het gaat om mensen (volwassenen en kinderen) met langdurige psychische problematiek, mensen die te maken hebben met ontwrichtend huiselijk geweld en mensen die dak- en thuisloos zijn geworden. Zij hebben recht op een veilige en volwaardige positie in onze samenleving, waaraan ze als mens naar eigen vermogen en met eigen keuzes betekenisvol kunnen bijdragen. Dat is een mensenrecht.

De leden van de Vereniging Valente vangen deze mensen in een kwetsbare positie op als dat nodig is, stimuleren hen hun talenten in te zetten en zelf regie te nemen en bieden hen een perspectief in de maatschappij. Zo leveren de leden steeds opnieuw een waardevolle bijdrage aan hun herstellend vermogen, veiligheid, waardigheid, weerbaarheid, welbevinden en participatie.

De Stichting Valente ondersteunt deze Vereniging door tal van diensten. Het kenmerk van deze diensten is dat zij ten goede komen aan iedereen in Nederland die gebruik moet maken van de leden van de Vereniging Valente. De Stichting steunt daarnaast ook initiatieven van organisaties of instanties die bijdragen aan het bereiken van de landelijke doelstelling van de Vereniging Valente. Een voorbeeld daarvan zijn projectmatige activiteiten gefinancierd vanuit de landelijke overheid die bijdragen aan de versterking van de positie van kwetsbare mensen in de samenleving.

Visie op de Stichting Valente

In deze paragraaf schetsen we het ideaalbeeld van de Stichting.

Governance

De Stichting Valente beschikt over voldoende middelen en personeel om bij te dragen aan de doelstellingen van de Vereniging Valente en de andere partners, c.q. opdrachtgevers. Het betreft voor het overgrote deel collectieve middelen en dit stelt strenge voorwaarden aan de governance van de Stichting. De taken en bevoegdheden dienaangaande zijn vastgelegd in een directiestatuut. In dit statuut staan de taken en verantwoordelijkheden van de directie omschreven rondom beleid, financieel beheer, personeelsbeleid, rapportage en risicobeheersing.

Samenwerking

Tussen de Vereniging Valente en de Stichting Valente bestaat een personele unie. Statutair is vastgelegd dat de Stichting de Vereniging bijstaat in het bereiken van haar doelstellingen. De samenwerking tussen de Stichting en de Vereniging is soepel en niet meer formeel dan strikt noodzakelijk. De verwachtingen over de samenwerking staan beschreven in het directiestatuut. Wat de samenwerking met andere partijen betreft is deze zakelijk, transparant en conform de geldende eisen van planning en control.

Personeel

Het beroep dat op de Stichting wordt gedaan bestrijkt een breed palet aan vragen. Om hierop in te kunnen spelen is kennis nodig op meerdere gebieden. Het betreft bijvoorbeeld gedegen kennis van wetgevingstrajecten, het kunnen analyseren en tijdig signaleren van trends bij de leden van Valente, de samenleving en de politiek. Daarnaast is het belangrijk te beschikken over specialistische kennis op deelterreinen van de (financiering) van de zorg en over grote communicatieve vaardigheden om signalen op te vangen en resultaten over te brengen. Dit is slecht een greep. Het betekent dat de Stichting een lerende organisatie is. De medewerkers zullen worden gestimuleerd en gefaciliteerd om zich te blijven ontwikkelen om tijdig in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden. De Stichting zal haar medewerkers aanmoedigen om met gebruik van de faciliteiten die de cao's bieden, daarin zelf het voortouw te nemen.

Organisatie

De Stichting werkt toe naar een bureau dat flexibel in kan spelen op de vraag van de partners en de samenleving. Niet groter dan nodig om de taken effectief en efficiënt uit te voeren. Voor een aantal kerntaken die de kernfuncties van de Vereniging Valente ondersteunen zullen een aantal vaste krachten in dienst zijn. Voor tijdelijke taken zal gebruik gemaakt worden van een flexibele schil aan medewerkers.

De Stichting is ook zo ingericht dat ze in staat is op verzoek van partners een vorm van zakelijke dienstverlening te bieden die deze partners in staat stelt hun kerntaken, die gericht zijn op de hulp aan kwetsbare mensen, effectief en efficiënt uit te voeren.

Trends en ontwikkelingen

De coronacrisis heeft een nog onbekende invloed op de samenleving. Het is in het voorjaar van 2020 nog niet te zeggen wat de lange termijneffecten zullen zijn. Een deel van de deskundigen voorspelt na 2021 een diepe recessie omdat de schulden terugbetaald moeten worden. Anderen hopen dat door het aantrekken van de economie de staatschuld over een langere periode naar normale verhoudingen teruggebracht kan worden.

De kosten van de zorg, en dan vooral die van de cure, zijn gigantisch gestegen en het valt te verwachten dat er enerzijds een beweging zal zijn om deze terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau, anderzijds zal er vanuit de zorg druk op de budgetten komen om door flinke investeringen een herhaling van de crisis op de IC-capaciteit te voorkomen. De herwaardering van de zorg (personeel) zal zich in een financiële rekening vertalen.

Opvallend is dat door de crisis de waarde van hulp aan huis, de care, het sociaal werk is herontdekt. Juist in het post-corona tijd is het belang van zo gewoon mogelijk wonen duidelijk geworden. De crisis heeft aan het licht gebracht dat er nieuwe eisen moeten worden gesteld aan de hulpverlening, ook de residentiële tak daarvan. De crisis heeft ook de samenwerking met gemeenten, verzekeraars en andere partijen gemakkelijker gemaakt. Ook hier lopen evenals bij de economische vooruitzichten, de verwachtingen uiteen. Een deel van de betrokkenen zijn optimistisch en zij zullen er alles aan doen om deze nieuwe verbindingen in stand te houden en te verankeren in heldere, duurzame afspraken. Anderen verwachten dat na de crisis de oude patronen zich gaan herstellen omdat veel van de afspraken persoonsgebonden waren en niet geborgd in nieuw beleid. De leden van Valente zullen er alles aan doen om de vernieuwingen die hebben plaatsgevonden te borgen omdat we hebben gezien dat deze ten goede komen aan de mensen waar de leden voor werken. Op een aantal plekken bleek het inderdaad mogelijk om de budgetten die nodig zijn voor een doorlopende hulpverlening, te realiseren.

Doelen van de Stichting Valente voor 2020 – 2024

De Stichting staat in 2024 bij de Vereniging Valente en haar partners bekend als een robuuste, effectieve en efficiënte organisatie. De dienstverlening is van hoge kwaliteit en voldoet in ruime mate aan de eisen van de partners. De Stichting is in staat om snel en adequaat op veranderingen in de samenleving en in het bijzonder ten aanzien van de positie van kwetsbare mensen, in te spelen. Voor wat betreft de organisatie is het doel dat de overhead kosten niet hoger zullen zijn dan binnen de aanvaardbare normen van 20% - 25%. Het ziekteverzuim zal niet hoger zijn dan 1% bij kort verzuim, 1,7% bij middellang verzuim en 3% bij lang verzuim. Opgemerkt moet worden dat bij een klein bureau langdurige ziekte van één personeelslid tot grote afwijkingen kunnen leiden. De Stichting zal door middel van periodieke tevredenheidsonderzoeken onder leden en stakeholders nagaan of de Stichting op koers ligt en de doelen worden behaald.

Organisatie

Organogram invoegen

Middelen

De Stichting is voor het bereiken van de doelen voor het overgrote deel afhankelijk van de opdracht die de Vereniging Valente jaarlijks aan de Stichting geeft. Gezien de personele unie tussen de Vereniging en de Stichting is er sprake van een gelijk optrekken in de beleidsontwikkeling en is het mogelijk tijdig in te spelen op de veranderingen bij de leden van de Vereniging. Dit kan leiden tot een groei of inkrimping van de activiteiten. De inkomsten die verkregen worden vanuit de samenwerking met partners of vanuit het rijk als opdrachtgever, zullen nimmer van beleidsbepalende invloed mogen zijn op de Stichting. Het bestuur van de Vereniging evenals het bestuur van de Stichting zien hierop toe.

Bijlage: Activiteiten 2020 en 2021

Ondersteuning van de Vereniging Valente

De Stichting concentreert zich voor de jaren 2020 en 2021 op een optimale ondersteuning van de Vereniging Valente. Deze Vereniging werkt vanuit de principes van 'van -voor en door' de leden en de betekenis daarvan zal met bestuur en leden van de Vereniging worden geconcretiseerd.

Centraal staat de ondersteuning van de basisnetwerken beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang en de themagroepen die zich aan het ontwikkelen zijn. Voorbeelden zijn de themagroepen forensische zorg, kinderen in de opvang en de onderzoeksgroep.

Eén van de te onderzoeken onderwerpen is welke activiteiten door de leden zelf uitgevoerd gaan worden en welke voor rekening van de stichting komen.

De corona crisis heeft de landelijke verhoudingen veranderd en het inspelen hierop ten behoeve van de leden, doet een flink beroep op de capaciteiten van de Stichting. De leden zelf zijn volop aan de slag om zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Zij zien dagelijks wat het effect is van de crisis voor de kwetsbare mensen in de samenleving. Voor een juiste landelijke positionering is een goede bottom-up signalering van groot belang. De Stichting zal daar maximaal op inzetten.

Zoals in het directiestatuut vastgelegd zal de beleidscyclus van de Vereniging goed worden ondersteund.

Ondersteuning van partners

De Stichting zal met partners die een beroep willen doen op de expertise en ervaring van de Stichting, samenwerkingsovereenkomsten afsluiten. In deze overeenkomsten staan de wederzijdse verwachting en werkafspraken over de dienstverlening vastgelegd. Te voorzien zijn

samenwerkingsovereenkomsten met de Stichting Vrouwenopvang Nederland en Housing First.

Daarnaast zijn er lopende projecten over de thema's 'wonen' en 'armoede en schulden', die in opdracht van de Rijksoverheid ten behoeve van de cliënten van de opvang worden uitgevoerd. Het is nog niet bekend of er nieuwe opdrachten van de Rijksoverheid aan de Stichting verstrekt zullen worden.

Organisatie

De Stichting heeft goed werkgeverschap hoog in haar vaandel staan. Het personeel is intrinsiek gedreven om zich in te zetten voor de leden en de kwetsbaren in de samenleving. Met de medewerkers zal een traject ingezet worden om tot een werkklimaat te komen waarin het blijven leren en zich ontwikkelen centraal staat. Dit zal zich vertalen in een opleidingsplan voor het personeel, zowel gezamenlijk als individueel (volgens de mogelijkheden die de cao biedt).